

Het Sliedrechts Dialect (778)

't Kolestoepe...

As 'k op die mooie tentôönstelling over Wijk A in 't Slierechs Meseum rondlôopt, dan komt 'r toch weer zôôvel bove van vroeger, hee! 't Zel zô 'n vijfenvijftig jaer geleeje weze... We weunde in 'n stoepe buitendijks in Wijk A. Veul stoepe hadde 'n naam, mor d'n onze gong, net as die zangeres van 't leveslied, zonder naam deur 't leve. Jaere laeter hoorde 'k van Hans Rikkers uit Paopendrecht, die in z'n kaainderjaere ok in die stoep hà geweund, dà ze bij hullie thuis van de 'Kolestoepe' hadde gesproke. Hoe ze d'r op gekomme wazze die naam te gebruike? Ik zal 't straks vertelle... Mor eerst wà meer over de stoep zellef. Met de voordeur an d'n dijk, 'n achterdeur hadde gêên van de stoephuisies, weunde de familie Mercelis. Odderjon mè z'n vrouw Aontjie en hullieze vier kaainders. Van aalle vijf de huize hadde hullie wel 't mêêst gunstige. Dat is laeter in dut verhaol wel te leze. In 't volgende huis weunde Aoi Guis mè z'n vrouw en êêne zeun. Die knul was al wat ouwer en daer hà je as klaain jongchie nie veul ketak mee. Dan kwamme onze bure, de familie Van de Graef. Buurman Wim, buurvrouw Leentjie en dochtertie Willie. Op nummer A 178 weunde wij. Dan kwam alweer 't leste huis van de stoep. Buurman Jaop Verhoef, z'n vrouw en buurjochie Wimpie.

Keuke

As 'k 'r over naedenkt, mot de bebouwing, wat de huize aangaot, aalles bij mekaor nie langer gewist zijn as zô 'n daartig meter. Mercelis 'n meter of zes. De aandere vier huize wazze percies gelijk. Eerst 't keukentjie, waer ie naer binnene gong, van 'n meter of twêê brêêd, daernaest de weunkaomer van een meter of vier. Tel mor uit! Laete me is bij êên van die vier huisies naer binnene gaon. Naest de voordeur was 'n raom. Op 'n klaain kijkgaetjie in d'n achtermuur nae, van waer ie bij de achterbure, de familie Punt zo mor op de tafel keek, was 't d'n êênigste plek waer 't daglicht deur naer binnene viel. Naest 't raompie hong de meterkast, ope en blôôt. 'k Weet dat nog mor aals te goed, omdà 'k tijes êên van m'n onderzoekingstochte binneshuis 'n fikse optaoter kreeg te verdure naedà 'k de stop d'r uitgedraaid had. Dan kwam 't greniete aarechie met 'n geutstêentjie. 't Was net grôôt genocht om d'r 'n oliestellechie en 'n paor kop-en-schutteltjies op te zette. Tege 't aarecht sting 'n leertie waermee ie naer de zolder kon klautere. De klaaine ruimte was goed benut. Achter 't leertie de etestaofel mè drie stoele d'r omheene. Teslotte, an 't end van de keuke, kwam 't fernuis. Viao 'n zwarte kronkelpijp gong de rôôk naer de schoorstêên. An d'n aandere kant van de keuke sting 'n houte schot. Tegenover 't fernuis 'n koppies- en voorraedkast. Op 'n planksie naest de kast de raodio. Effe vedder was de deur naer de kaomer.

Kaomer

In de kaomer kwam ie mor zelde. Je leefde bekant aaltijd in de keuke in die tijd. In dat kaomertie sting, zôôas bij iederêên de trediesie was, de grôôte taofel in de mitte. De vier stoele d'r omheene en 'n lamp d'r bove. Met de staonde schemerlamp, de êênigste twêê lichtpunte in de kaomer. Vedder 'n kassie voor 't theeservies, 'n paor pluze fauteuiltjies, net as de stoele van 'n stêênrôôje kleur, 'n kolehaerd en 'n plant, 'n grôôte pallem, voor 't raom. In d'n hoek, naest 't raom, nog 'n kast. Hierin zat de gasmeter waer ie duppies in mos gooie om aa je gastoevoer te komme. Poffe was t'r nie bij, belnêent. Gêên duppies, gêên gas! Blijf allêên nog over 't zoldertie. Zôôas 'k al zee, je kwam d'r langs 'n leertie, 'n houte trappie mè smalle treechies. Op die zolder stinge bij ons twêê bedde. Dà zal bij de bure wel nie anders gewist zijn, want die hadde op Mercelis nae, ok mor êên kaaind. Vedder was t'r nie veul plek.

An 't end de klerekast, tege de muur wat opbaaregruimte. Nie veul hee, mor je wis ommers nie beter! Êên dakraompie en verwaarming, ho mor. In de winter, as 't vroom, stinge de blomme op 't dakraompie en temet op de wolle en gestikte deke deur j'n aosem. 'n Waareme kruik bij je voete zurregde voor 'n bietjie waaremte.

Pleeë

Tijd om de stoep is vedder te gaon bekijke. Tegeover de huize weunde aan d'n dijk slaoger Ridders. 'n Zijmuur en 'n schutting bôdje ons 'n 'mooi' uitzicht. 't Leste huis van de stoep, dà van de Verhoefies, was beter bedêeld. Hullie keke uit op 'n groentetuintje. Aan 't end van de stoep stinge 'n drôogstelling en 'n klopstok voor de vloerklêje. Achter 't huis van Verhoef wazze twêê pleeë, d'r tegeover 'n ope ruimte met 'n vaetbanksie, waer 'k in gedachte nóg Mercelis z'n vissies zie schônmaoke. Vedder grenzende aan de ope ruimte vijf schuurties die tege de huize van de vollegende stoep aanleunde. Hêemel aan 't end van de stoep, achter 't leste schuurtie, wazze nog drie pleeë. En om 't sanitair compleet te maoke, was t'r ok nog 'n ope pisbak met een ijzere plaet, die aaltijd geel gekleurd was, in 'n hoeksie bij 'n schutting. De urine liep, net as 't geut- en regenwaoter, deur 'n greppel gewoon naer de revier. Aandere tije, aandere gewontes, hee!

Jaere '40

'k Ben jullie dan nog twêê dinge schuldig om te noeme. De 'Kolestoep' en 't extrao weungenot van Mercelis. Twêê dinger die hêel veul mè mekaor te maoke hadde. Tusse de huize van de stoep en d'n aarfafschaaiding van Ridderze gong daegelijks Piet de Jaoger, de koleboer, mè z'n vrachtwaogentje de stoep op en af. Achter 't vaetbanksie was z'n opslagplaets van kole. Deuze grensde aan de revier. Toe had de revier nog vrij spel. 'n Paor keer per jaer kwam 't waoter op de kant. Dan wiere de kole van Piete nat. Nie zô aareg. Die drôogde wel weer. Slimmer wier 't as 't echt hôog waoter wier. Dan strôemde d'n hêle stoep vol. Dà zou ok weer nie zo aareg gewist zijn, mè kistplanke hieuwe de vaoders 't waoter ommers wel buite de deur, as met 't waoter niet 't zwarte, vette kolestof van Piete was meegekome. Daerom de naam 'Kolestoep' dus... Mercelis, die hôog en drôog an d'n dijk weunde hà mor sporaodisch last van 't waoter, vandaer hum 'gunstigere' behuizing. Mor voor hêel de rest was ok voor deuze femilie de tijd van de jaere '40 en '50 van toepassing! Jaot, zukke gedachtes over vroeger komme vâzellef bij je bove bij êên van de veule foto's van Wijk A. 'k Glôôf dà 'k 'n zaeterdag lekker weer naer 't meseum gaot. Wie weet wat 'r aamel nog meer bovekomt, hee... Wie weet zie me mekaor dan wel en kanne me nog meer herinneringe ophaole. 'k Verheug me d'r bij voorbaot al op! Dus wie weet, tot ziens, hee!

Besjaon.

P.S. Dien tentôonstelling in 't Slierechs meseum over Wijk A is echt de moeite waard, ok as ie d'r nie opgegroeid ben. Ok komt 'r elleke zaeterdagmiddag om 3 uur, en wie weet, bij veul belangstelling, ok op de woensdagmiddag, iemand van ons diëlectploegchie in 't Slierechs wà vertelle over Wijk A. 't Aalderleste nieuws is aaltijd te leze op de website van de verêeniging: www.historie-sliedrecht.nl